

Landjepik in Zuid-Amerika: de Venezolaanse dictator Nicolás Maduro is grenzeloos brutaal

Posted on 30 december 2023 by Piet Emmer

Nicolás Maduro, voorheen buschauffeur en sinds 2013 president van Venezuela, heeft een volksstemming georganiseerd over de annexatie van Essequibo, dat sinds jaar en dag tot het grondgebied van het buurland Guyana behoort. In een ver verleden was dat gebied een zelfstandige Nederlandse buurkolonie van Suriname, maar tijdens de Franse bezetting van ons land werd Essequibo veroverd door de Engelsen. Nadat Napoleon was verslagen heeft Londen dat gebied nooit geretourneerd, maar het samen met de voormalige Nederlandse kolonies Berbice en Demerarij onderdeel van Brits-Guyana gemaakt.

Daar denkt de Venezolaanse president Maduro heel anders over en volgens het referendum wordt hij daarbij gesteund door maar liefst 94 procent van de Venezolanen. De meeste stemmers zullen zich wellicht niet gerealiseerd hebben dat na de annexatie Guyana slechts één derde van zijn grondgebied zou behouden (zie onderstaande kaart).

De grenskwestie leidt af van de chaos in Venezuela

Het is niet moeilijk te raden waarom Maduro zich zo agressief opstelt: de grenskwestie leidt af van de permanente economische chaos waarin Venezuela zich bevindt. Bovendien hoopt Maduro de grote olievoorraad te gelde te maken die Exxon-Mobile een aantal jaren geleden voor de kust van het omstreden gebied heeft aangetroffen.

Overigens is ruzie over de grenzen van de Nederlandse, Engelse en Franse Guyana ’s niets nieuws. Toen deze gebieden nog koloniën waren, bestond er al onenigheid

en het conflict tussen Venezuela en Brits-Guyana dateert uit de late negentiende eeuw, nadat Londen de Duitse ontdekkingsreiziger Robert Hermann Schomburgk opdracht had gegeven de grenzen van Brits-Guyana in kaart te brengen.

Aan de kust was de situatie meestal duidelijk: een rivier, die in zee mondt, werd de grens en als er een delta was ontstaan, werd er wel een compromis gevonden. Maar de loop van de grensrivieren in het achterland was toen nog grotendeels onbekend en de kaart die Schomburgk daarvan had gemaakt, was niet naar de zin van Venezuela. Om die reden verbrak Venezuela in 1887 zelfs de diplomatieke betrekkingen met Londen. Washington bemiddelde en in 1899 werd te Parijs een grensregeling vastgesteld, die Engeland grotendeels gelijk gaf.

Er was een precedent, want acht jaar eerder had de Russische tsaar (!) bemiddeld in een grensconflict tussen Suriname en Frans-Guyana. Daarbij ging het om de vraag of alleen de loop van de Marowijnerivier de grens vormde of ook de rivier de Lawa of Litani, die stroomafwaarts in de Marowijne uitmondt. Tsaar Alexander bepaalde dat de Lawa de grensrivier was en deze uitspraak pakte voordelig uit voor Nederland, want op den duur bleek er in het betwiste gebied goud in de grond te zitten.

Hoewel Venezuela de grenzen van Brits-Guyana nooit heeft erkend, zou dat land dat probleem niet op de spits hebben gedreven als er in 2015 door Exxon-Mobil geen omvangrijke olievoorraden waren ontdekt voor de kust van Essequibo. De verkoop van die olie levert de 800.000 inwoners van het doodarme Guyana maar liefst één miljard dollar per jaar op. Ook het bijna failliete Venezuela zou die inkomsten goed kunnen gebruiken, maar er bestaat onder de bevolking van Essequibo geen enkele animo Venezolaan te worden.

Wie brengt Maduro tot bedaren?

Wat nu? Wil Maduro het betwiste gebied met militaire middelen veroveren? Gelukkig proberen sommige landen hem daarvan af te houden. Onder meer de Verenigde Staten, Groot-Brittannië, Rusland en een aantal Zuid-Amerikaanse landen hebben aangedrongen op een vreedzame oplossing.

Dat heeft ertoe geleid dat de presidenten van Venezuela en Guyana elkaar onlangs op Sint Vincent hebben ontmoet en daar hebben afgesproken tot een vergelijk te komen en elkaar over een aantal maanden weer te ontmoeten, dit keer in Brazilië.

Wellicht lukt het gastheer Lula da Silva, de Braziliaanse president, Maduro dan tot bedaren kan brengen.

Piet Emmer *is emeritus-hoogleraar geschiedenis aan de Universiteit Leiden en de belangrijkste deskundige op het vlak van de Nederlandse slavernijgeschiedenis. Hij publiceert regelmatig in Wynia's Week.*

Het zijn de ***donateurs*** *die Wynia's Week mogelijk maken. Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk* ***HIER****. Hartelijk dank!*